

Landstingsstyrelsens protokoll

Sammanträdet den 5 november 2008

§ 241–246

Beslutande

Kent Ögren (s), ordförande	Ingmari Åberg (v), ersättare
Britt Westerlund (s), vice ordförande	Ann Kristin Nilsson (s)
Kenneth Backgård (ns)	Erik Söderlund (mp), ersättare
Leif Bogren (s)	Johnny Åström (ns)
Hans Swedell (m)	Bo Hultin (m)
Agneta Lipkin (s)	Erik Berg (c)
Margaretha Henricsson (ns)	Jens Sundström (fp)
Bengt Ek (s)	

Ersättare och handläggare (hela eller delar av sammanträdet)

Birgit Stöckel (kd), ersättare
Elisabeth Holmgren, landstingsdirektör

Sekreterare

Inga Gustafsson

Justerat den 5 november 2008

Justerat den 5 november 2008

Kent Ögren, ordförande

Kenneth Backgård, justerare

Bevis

Justeringen har tillkännagivits genom anslag på landstingets officiella anslagstavla den 5 november 2008. Överklagandetiden utgår den 26 november 2008.

Inga Gustafsson

LANDSTINGSSTYRELSEN DEN 5 NOVEMBER 2008

Val av protokolljusterare	3
Slutlig föredragningslista	3
Närvarorätt	3
Reviderat ekonomiavsnitt till Landstingsplan 2009-2011	3
Åtgärdsplan för ekonomi i balans	5
Ändring av landstingsfullmäktiges regler 2009	11

§ 241

Val av protokolljusterare

Kenneth Backgård (ns) utses till att jämte ordföranden justera protokollet.

§ 242

Slutlig föredragningslista

Utsänd preliminär föredragningslista fastställs.

§ 243

Närvarorätt

Beslutas att hela dagens sammanträde ska vara offentligt.

§ 244

Reviderat ekonomiavsnitt till Landstingsplan 2009-2011

Dnr 4-08

Ärendebeskrivning

Förslag till reviderat ekonomiavsnitt till Landstingsplan 2009-2011 har utarbetats. Uppdatering har skett med nya planeringsförutsättningar från Sveriges kommuner och landsting, ny årsprognos 2008 per augusti.

Justering av utdebitering

För att förstärka landstingets resultat fr o m 2009 höjs utdebiteringen med 98 öre till 10:40 fr o m 2009. Skattehöjningen i sig räcker inte till för att långsiktigt nå en ekonomi i balans utan kostnadsreduceringar på drygt 300 mkr krävs i landstingets verksamhet.

Förändring av ramar

I samband med organisationsförändringen 2001 fördelades budgetramarna till de nya divisionerna genom att överföra berörda verksamheters internbudgetar. Det innebär att sjukhusvården, främst de nya divisionerna Opererande specialiteter och Medicinska specialiteter fick för låga budgetramar.

Dessa divisioner tillförs nu ökat landstingsbidrag, 100 mkr till division Opererande specialiteter och 52 mkr till Medicinska specialiteter, för att dels kompensera för låga budgetramar fr o m 2001, dels för verksamhetsförändringar som inträffat från 2001 och framåt.

Divisionerna Opererande specialiteter respektive Medicinska specialiteter uppvisar i bokslut 2007 negativa resultat på 125 respektive 65 mkr. Det innebär ett fortsatt krav på kostnadsreducering för dessa divisioner, trots ramökning, för att klara en ekonomi i balans. Ett arbete har påbörjats för att i första hand inte försämra 2007 års resultat samt att under 2009 nå en ekonomi i balans dvs ett 0-resultat i bägge divisioner.

Dessutom har verksamheterna kompenserats avseende nya avtal exempelvis flygambulans, tvätt mm samt budgettekniska omfördelningar mellan divisioner.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige att fatta följande beslut:

- 1 Utdebiteringen höjs med 0,98 kronor till 10,40 kronor per skattekrona.
- 2 Det reviderade ekonomiavsnittet fastställs.

-

Yrkanden och propositionsordning

Proposition 1

1 *Utdebiteringen höjs med 0,98 kronor till 10,40 kronor per skattekrona.*

Yrkande 1

Kent Ögren (s), Ingmari Åberg (v) och Erik Söderlund (mp):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Kenneth Backgård (ns), Margareta Henricsson (ns), Johnny Åström (ns), Hans Swedell (m), Bo Hultin (m), Erik Berg (c) och Jens Sundström (fp):

- Beslutsförslaget avslås.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

Proposition 2

2 *Det reviderade ekonomiavsnittet fastställs.*

Yrkande 1

Kent Ögren (s), Ingmari Åberg (v) och Erik Söderlund (mp):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Kenneth Backgård (ns), Margareta Henricsson (ns) och Johnny Åström (ns):

- Sjukvårdspartiets förslag till landstingsplan fastställs.

Yrkande 3

Hans Swedell (m), Bo Hultin (m), Erik Berg (c), Jens Sundström (fp):

- Avsnittet omarbetas i enlighet med Alliansens budget för 2009.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

-

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation 1

Proposition 1: Kenneth Backgård (ns), Margareta Henricsson (ns), Johnny Åström (ns), Hans Swedell (m), Bo Hultin (m), Erik Berg (c), Jens Sundström (fp) till förmån för yrkande 2.

Reservation 2

Proposition 2: Kenneth Backgård (ns), Margareta Henricsson (ns), Johnny Åström (ns) till förmån för yrkande 2.

Reservation 3

Proposition 2: Hans Swedell (m), Bo Hultin (m), Erik Berg (c), Jens Sundström (fp) till förmån för yrkande 3.

Särskilt yttrande 1

Kenneth Backgård (ns), Margareta Henricsson (ns) och Johnny Åström (ns):
Tidigare beslut att höja skatten med 98 öre innebär konsekvenspåverkan på vårt förslag till landstingsplan.

Särskilt yttrande 2

Birgit Stöckel (kd) yrkar bifall till kristdemokraternas förslag till landstingsplan.

§ 245

Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Dnr 2075-08

Ärendebeskrivning

Tidigare handläggning

I delårsrapporten per augusti prognostiseras landstinget för år 2008 få ett samlat underskott på 202 mkr vilket är 217 mkr sämre än resultatet år 2007. Före finansiella poster är underskottet 236 mkr vilket är 184 mkr sämre än föregående år. Styrelsen kan konstatera att trots det omfattande förändringsarbete som pågår är behovet av kostnadsreduceringar betydande. Mot bakgrund av detta uttalade landstingsstyrelsen att den återkommer till lands-

tingsfullmäktige med en åtgärdsplan enligt KL kap 8 §5 och proposition 2003/04:105.

Landstingsfullmäktige beslutade godkänna delårsrapporten inklusive styrelsens konstaterande om behov av kostnadsreduceringar.

Det ekonomiska läget

Landstingets ekonomi har trots ett antal åtgärder, exempelvis tillskapande av enheter för planerad verksamhet, införande av IVAK-enheter, effektivisering av jourer m m varit ansträngd under en lång följd av år även om överskott, efter finansnetto, har redovisats.

En grundläggande orsak till den svaga ekonomiska utvecklingen är en successivt minskande befolkning i länet. Sedan ingången av år 1996 har befolkningen minskat från 266 000 invånare till ca 250 600 vid utgången av år 2007, d v s ca 16 000 personer färre. Denna minskning innebär att de årliga skatteintäkterna nu är ca 270 mkr lägre än vad de skulle ha varit vid en oförändrad befolkning.

Samtidigt har förändringar genomförts vid flera tillfällen i såväl statsbidragssystemet som i utjämningsystemet. Den senaste förändringen av utjämningsystemet innebär att landstinget tappar årliga intäkter på ca 120 mkr. Nivån på statsbidragen är för närvarande fryst vilket innebär en automatisk urholkning till följd av inflationen.

Kommunernas uppsägning av REHAB-avtalen har minskat landstingets intäkter med sammanlagt ca 160 mkr årligen.

Generellt kan nu även en utveckling mot vikande skatteunderlag i Sverige noteras till följd av den allmänna konjunkturavmattningen. Till detta kommer även konsekvenserna av oron på den internationella finansmarknaden. Denna utveckling drabbar inte bara Norrbotten utan även övriga lands-ting/regioner och kommunerna.

Ytterligare bidragande orsaker till den utsatta ekonomiska situationen är att landstinget långsiktigt har en kostnadsutveckling som är högre än intäktsutvecklingen. Såväl lönekostnader och omkostnader ökar snabbare än vad skatteintäkter och statsbidrag gör. Rent allmänt kan konstateras att kostnaderna avseende t ex läkemedel, medicinsk-tekniska produkter etc tenderar att öka snabbare än den allmänna kostnadsutvecklingen i ekonomin som helhet. Detta förhållande innebär en successiv urholkning av landstingets ekonomi.

Sammanfattningsvis innebär detta att inget utrymme för nya åtaganden finns utan inriktningen måste vara att sänka kostnadsnivån uthålligt i landstingets verksamheter.

Åtgärder

Vid uppkomna men även prognostiserade underskott föreligger enligt kommunallagen skyldighet att upprätta en åtgärdsplan för att åstadkomma balans i ekonomin. Dessutom ska uppkomna underskott återställas inom tre år från det att underskottet uppkom.

I den situation som landstinget befinner sig i enligt prognosen för år 2008 är det nödvändigt att upprätta en plan för att nå en ekonomi i balans. Planen kan innehålla åtgärder som innebär såväl ökning av intäkterna som minskning av kostnaderna.

Landstingsstyrelsen slår inledningsvis fast att målen enligt landstingsplanen för år 2009 – 2011 ligger fast. Den utsatta ekonomiska situationen innebär således ingen ändring av den fastlagda inriktningen för verksamheterna och vad de ska uppnå

Det är enligt styrelsens mening angeläget och nödvändigt att det systematiska utvecklings- och förbättringsarbetet generellt fortsätter med oförminskad eller till och med ökad kraft inom bl. a patientsäkerhetsområdet, förbättrade vårdprocesser och läkemedelsområdet. Framgångsrika insatser inom dessa områden leder också till lägre kostnader. Likaså är det angeläget att ett systematiskt arbete fortsätter när det gäller att erbjuda god tillgänglighet i verksamheterna.

Nya medicinska landvinningar som ökar kostnaderna ska finansieras genom motsvarande kostnadsminskningar i verksamheten.

Enligt landstingsstyrelsens bedömning är det viktigt att redan nu vidta kraftfulla åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Det är angeläget för att inte vältra över bördor på kommande generationer av norrbottningar. Likaså är det angeläget att nå balans för att kunna möta framtida behov hos en åldrande befolkning där allt flera individer kommer att leva med kroniska, allvarliga sjukdomar som kräver betydande och långvariga insatser. Det är också nödvändigt att skapa utrymme för att ha fortsatt förmåga att erbjuda norrbottningarna de nya läkemedel och de nya behandlingsmetoder som i en allt snabbare takt introduceras.

Därför har landstingsstyrelsen, i förslaget till reviderat ekonomiavsnitt i landstingsplanen 2009 – 2011, föreslagit att utdebiteringen ska öka med 0,98 kronor per skattekrona och därmed uppgå till 10:40 kronor per skattekrona från 1 januari 2009. Denna åtgärd innebär att intäktssidan förstärks med ca 430 mkr från år 2009.

Enbart en höjning av utdebiteringen räcker dock inte. Det krävs att andra kraftfulla och långsiktiga åtgärder vidtas parallellt för att sänka kostnadsnivån uthålligt i landstingets verksamheter.

Redan nu arbetar verksamheterna intensivt med att planera och genomföra både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder för att dels minimera det prognostiserade underskottet för år 2008, dels långsiktigt klara de utmaningar landstinget står inför. Också nu pågående insatser syftar till att långsiktigt sänka kostnadsnivån.

Totalt krävs hållbara kostnadsreducerande insatser på drygt 300 mkr med helårseffekt senast 2011. Sådana insatser ska, enligt styrelsens mening, ske med iakttagande av att landstinget även fortsättningsvis tillhandahåller en vård med hög kvalitet och tillgänglighet. Inom ramen för det är det dock nödvändigt och tillåtet att även vidta strukturella åtgärder med beaktande av den vårdpolitiska inriktning som är fastlagd i landstingsplanen.

Primärvården i Norrbotten är väl tillgodosedd resursmässigt. Kostnaden per invånare är högst i riket. Insatserna här kan komma att påverkas av ett eventuellt införande av ett vårdvalssystem.

Landstingsstyrelsen anser också att arbetet med att effektivisera läkemedels- hanteringen ska intensifieras. Enligt styrelsens mening bör en betydande effektiviseringspotential finnas enbart genom att läkarna följer läkemedelskommittén rekommendation om förstahandsval. Med beaktande av den fria

förskrivningsrätten bör det ändå vara möjligt att uppnå en lika ändamålsenlig läkemedelsbehandling till lägre kostnader. I ett politiskt perspektiv framstår det som en självklarhet att kraftfulla åtgärder bör göras för att öka följsamheten till rekommenderade preparatval eftersom ett sådant handlande innebär att patienterna får bra läkemedelsbehandling samtidigt som det innebär en effektiv resursanvändning.

En betydande del, ca 60 procent, av landstingets kostnader utgörs av kostnader för personal. Ett långsiktigt arbete för att förbättra ekonomin kommer därför att inkludera insatser som påverkar de anställda, inte minst mot bakgrund av de uppsagda REHAB-avtalen. Åtgärder ska därför också vidtas inom personalområdet, dock med beaktande av landstingets personalpolitiska regelverk. Inom ramen för detta är det ett ansvar för verksamhetsledningarna att vidta alla de åtgärder som är befogade för att effektivt ta till vara tillgänglig personalresurs. Insatserna inom detta område kommer att medföra att medarbetare blir övertaliga, vilket är en konsekvens som landstingsstyrelsen är medveten om och anser naturlig i ett omställningsarbete.

Landstingsstyrelsen anser även att ett långsiktigt arbete för ekonomi i balans ska omfatta en effektivare användning av lokaler. Det finns ett samband mellan åtgärder av strukturell karaktär i verksamheterna och lokalanvändningen. Samtidigt finns det skäl att se över nyttjandet av lokaler utan att det är betingat av strukturella förändringar. Styrelsen anser att det bör ske en översyn av förutsättningarna att samordna verksamheter inom sjukhus och vårdcentraler liksom att överväga om det finns effektiviseringsmöjligheter genom att samordna t ex vårdcentraler på en och samma ort.

Redovisade områden är exempel på områden som behöver ingå i ett arbete för att långsiktigt minska landstingets kostnader. Arbetet ska omfatta landstingets samtliga verksamhetsområden.

Huvudparten av de åtgärder som nämns ovan är ren verkställighet och kräver inga speciella politiska beslut. Landstingsstyrelsen ska dock regelbundet följa utvecklingen.

Avser åtgärderna strukturella insatser krävs dock beslut i landstingsstyrelsen. Styrelsen avser att till landstingsdirektören successivt återkomma med erforderliga preciseringar i arbetet.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige att fatta följande beslut:

- Förslag till åtgärdsplan antas.

-

Yrkanden och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (s):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Kenneth Backgård (ns), Johnny Åström (ns), Margareta Henriksson (ns), Hans Swedell (m), Bo Hultin (m), Erik Berg (c) och Jens Sundström (fp):

- Samtliga divisioner redovisar kostnadsberäkningar och verksamhetsmässiga konsekvensanalyser av att 2009 bibehålla de ramar som LFU beslutade i juni 2008.
- Ta fram ett underlag där alla divisioner redovisar konsekvenserna av en 10% minskning av de budgetramar som LFU beslutade i juni.
- Division kultur och utbildning ska dessutom ta fram en till konsekvensanalys på en 25% minskning.
- Upprätta ett förslag på divisionssammanslagningar. Förslaget kan omfatta både permanenta och tillfälliga lösningar.
- Ta fram ett förslag på ett Vårdvalssystem för Primärvården på en kostnadsnivå som närmar sig ett rikssnitt. Division primärvård redovisar dessutom konsekvensanalyser med kostnadsberäkningar samt verksamhetsmässiga förändringar avseende sammanslagning av centralt belägna vårdcentraler i Luleå, Piteå, Boden, Kalix, Gällivare och Kiruna.
- Öppna ett avknopningskontor för att stimulera vår egen personal att starta vårdföretag och uppmuntra avknopning av verksamhet. Sätt upp ett mål att en tredjedel av primärvårdens verksamhet ska utföras på intraprenad/entreprenad. Inventera vilka verksamheter inom slutenvården som har störst potential till kostnadsbesparingar genom konkurrensutsättning och externa vårdgivare. Redovisningen bör omfatta 10% av verksamhetsvolymen.
- Intensifierat arbete med läkemedelsrekommendationer genomförs med syfte att nå lägre kostnader motsvarande 120 miljoner kronor. Överförskrivning som leder till bortkastade mediciner ska särskilt beaktas.
- Samtliga berörda divisioner får i uppdrag att halvera kostnaderna för inhyrd personal.
- Ta fram en samlad handlingsplan för samverkan med länets kommuner kring rehabilitering, psykiatri, familjecentraler och andra områden som ligger i gränslandet mellan vård och omsorg.
- Redovisa konsekvenserna av att minska jourkostnaderna på Sunderby och Gällivare sjukhus med 20% och möjligheten att operera på färre egna enheter än idag.
- Landstingsdirektören får i uppdrag att redovisa verksamhetsmässiga konsekvenser av minskade administrativa kostnader på 10, samt 20 % nivån. Landstingsdirektören ska också ta fram en lokalavvecklings- och effektiviseringsplan med målet att nå en avsevärd årlig kostnadsbesparing.

Yrkande 3

Jens Sundström (fp), Kenneth Backgård (ns), Margareta Henricsson (ns), Johnny Åström (ns), Hans Swedell (m), Bo Hultin (m) och Erik Berg (c):

- *Effektivare OBS-platser / mellansvårdsplatser:* Att landstingsdirektören får i uppdrag att säkerställa att OBS-platser ska finnas i alla länets kommuner, förutom på sjukhusorterna. För att klara att bibehålla eller till och med sänka den totala kostnaden för verksamheten föreslår jag att platserna drivs i samverkan mellan landstinget primärvård och äldreomsorgen i länets kommuner.

Yrkande 4

Kenneth Backgård (ns), Margareta Henricsson (ns), Johnny Åström (ns), Hans Swedell (m) och Bo Hultin (m):

- Arbetet med regionförstoringen avbryts.

Propositionsordning

Ordföranden ställer först proposition på yrkandena 1 och 2 och finner att yrkande 1 vinner majoritet. Därefter ställer ordföranden proposition på vart och ett av yrkandena 3 och 4 och finner de avslås.

-

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation 1

Kenneth Backgård (ns), Johnny Åström (ns), Margareta Henriksson (ns), Hans Swedell (m), Bo Hultin (m), Erik Berg (c) och Jens Sundström (fp) till förmån för yrkande 2.

Reservation 2

Av Kenneth Backgård (ns), Johnny Åström (ns), Margareta Henriksson (ns), Hans Swedell (m), Bo Hultin (m) Erik Berg (c) och Jens Sundström (fp) till förmån för yrkande 3.

Reservation 3

Av Kenneth Backgård (ns), Johnny Åström (ns), Margareta Henriksson (ns), Hans Swedell (m), Bo Hultin (m) till förmån för yrkande 4.

§ 246

Ändring av landstingsfullmäktiges regler 2009

Dnr 2076-08

Ärendebeskrivning

Landstingsfullmäktige fattade den 9 oktober (§ 101) bl a beslut om avgiftsfrihet för patienter som vårdas enligt lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV) i slutenvård. Beslutet bör ändras till att denna grupp av patienter ska betala avgift i slutenvård.

Landstingsstyrelsen behandlade på sammanträdet den 28 oktober (§ 221) landstingsfullmäktiges regler för 2009. En ändring bör införas i avsnittet Övrig tandvård gällande efterdebitering för avbokad besök inom barn- och ungdomsvård eller vuxentandvård. Ändringen innebär att om en patient avbokar besöket senast två timmar innan stängningsdagen före bokad tid ska ingen efterdebitering ske. Idag gäller att avbokningen måste ske senast 24 timmar innan avtalad tid för att ingen efterdebitering ska ske.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige att fatta följande beslut:

- 1 Patienter som vårdas enligt LRV i slutenvård ska betala avgift från och med den 1 december 2008.
- 2 En patient inom barn- och ungdomsvård eller vuxentandvård som avbokar sitt besök senast två timmar innan stängningsdagen före bokad tid ska inte efterdebiteras.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.